

פרשת וירא תשפד – הברית ששומרת 4000 שנה ותנצח הלאה

1. **ריב"א** (רבינו יצחק בן אשר הלוי, תלמידו של רש"י): הא אמרינן במסכת יומא שאברהם קיים כל התורה ואפילו עירובי תבשילין, ואם כן למה המתין כל כך למול עצמו?
בראשית כו,ה: עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת **מצותי חקותי ותורתי - יומא כח,ב:** אמר רב קיים אברהם אבינו כל התורה כולה, שנאמר 'עקב אשר שמע אברהם בקולי וגו' [מצותי חקותי ותורתני]. אמר לו רב שימי בר חייא ואימא ... שבע מצות ומילה? אמר לו אם כן 'מצותי ותורותי' למה לי? אמר רב ואיתימא רב אשי קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין [תקנת סופרים שעתידים לתקן אלפי שנים אחר כך], שנאמר 'תורותי' אחת תורה שבכתב ואחת תורה שבעל פה.
שם יח,ב: ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו - **דרשות הבן איש חי:** הרי הבשר חשוב מהחלב ולמה מקדימה את הגשת החלב? כוונה עמוקה הייתה לאבינו: אם יאכלו בשר לפני החלב, עליהם להמתין שש שעות בין הארוחות וירעבו. לכן הקדים להגיש החלב ובין זה לזה ירחצו ידיהם ויקנחו בפת [כמנהג שאין חייבים להמתין זמן]. והכתוב מוסיף 'הוא עומד עליהם', כיון שהאורחים עלולים לשגות ולאכולם יחד ולכן מינה עצמו להיות 'שומר' עליהם.
כז,ט: לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב - **רש"י:** וכי שני גדיי עזים מאכלו של יצחק?! אלא פסח היה, אחד הקריב לפסחו ואחד עשה מטעמים.
בראשית לב: עם לבן גרתי - **רש"י:** 'גרתי' בגימטריה תרי"ג ותרי"ג מצוות שמרתי.
2. **ריב"א שם:** תירץ הר"ף [אולי הכוונה לרבינו פטר, תלמיד רבינו תם שנהרג על קידוש השם במסעות הצלב] שהמתין עד שנצטווה, לפי **שגדול המצווה ועושה יותר מעושה ואינו מצווה**. והקשה על זה ר"ש מכרך לנדון, אם כן מדוע לא קיים מצות פריעה שלא היתה עתידה להצטוות עד יהושע [ואברהם לא יהיה מצווה עליה בחייו?]. לכך נראה לו לפרש, שלא קיים מצות מילה עד שנצטווה, שלא רצה **לחבול בעצמו**. וכך ניחא קושיא דפריעה.
פרדס יוסף סוף פרשת לך לך: בזה מובן מה שדרש רבי אלעזר בן עזריה: 'הקהל את העם האנשים הנשים והטף, האנשים באים ללמוד, הנשים באות לשמוע והטף למה באים? ליתן שכר למביאיהן'. אמר רבי יהושע בן חנניה: **אשריך אברהם אבינו שרבי אלעזר יצא מחלציק**. ותמוה. אלא ראב"ע מבאר שאם אנשים ונשים באים, ממילא יביאו הטף עמהם ולא צריך ציווי להביא הטף? אלא 'ליתן שכר למביאייהם', משום שגדול המצווה ועושה ויוגדל שכרם. בזה התיישב מה שאברהם לא מל עצמו עד שהצטווה, ואשריך אברהם אבינו שרבי אלעזר יצא מחלציק ולימד זכות.
3. **מארק טוויין, מגדולי סופרי אמריקה במאמר משנת 1899:** המצרים, הבבלים והפרסים עלו, מילאו את הארץ בקולות ובהדר, חוללו רעש רב ונעלמו. עמים אחרים הפציעו למשך זמן ונמוגו. אך היהודי ראה את כל אלה ונשאר מה שתמיד היה. הוא לא מפגין הסתאבות, לא קמטי גיל, לא היחלשות איברים, לא האטת מרץ ולא הידלדלות ערנותו ומוחו הקודח. כל הדברים הם בני חלוף – מלבד היהודי. כל הכוחות חולפים – אך הוא נשאר. מה סוד חיי הנצח?
בראשית יז: והקמתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריו לדרתם **לברית עולם** להיות לך לאלקים ולזרעך אחריו... ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגרין את כל ארץ כנען **לאחזת עולם** והייתי לכם לאלוקים... המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך והיתה בריתי בבשרכם **לברית עולם**... אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו **לברית עולם**.
- ליקוטי שיחות כה/87:** תוכן ברית מילה הוא 'בבשרכם **לברית עולם**': הברית יוצרת קשר נצחי בין הנימול והקב"ה. כמו בכריתת ברית בין אוהבים, שרוצים לוודא שהאהבה תחזיק תמיד ושום דבר או מצב לא יפגום בה – מחזקים אותה בתוקף ועוז על ידי ברית. אלא שבין בני אדם יכולים לחול שינויים ורק בכוח **הקב"ה** לחולל ברית נצחית ללא שינוי. זה אחד הביאורים לכך, שאברהם לא מל עצמו עד **הצטווה**, שכן רק בכוח הבורא שמצווה אותו ונותן את הכוח, נפעל 'והייתה בריתי לברית עולם'.
- ליקוטי שיחות ל/54:** הרמב"ם כותב בפירוש המשניות: 'כל מה שאנו מרחיקים או עושים, אין אנו עושים אלא במצוות הקב"ה ע"י משה, אין אנו מלים מפני שאברהם מל עצמו ואנשי ביתו, אלא מפני שמשה ציווה [בפרשת תזריע]'. אם כן למה מברכים "אקבו"צ להכניסו בבריתו של אברהם אבינו?
שם/58: החובה של מצוות מילה אינה שייכת לציווי ה' לאברהם, אבל תוכן הברית הנפעלת על ידה – הכנסת הילד **לעם ישראל** – הרי זו בריתו של אברהם אבינו, המשך לברית שכרת הקב"ה עמו.